

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2023/1960

z 10. mája 2023

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutorií za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre iniciatívu Inovatívne zdravotníctvo (do 30. novembra 2021 spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky 2) za rozpočtový rok 2021

EURÓPSKY PARLAMENT,

- so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutorií za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre iniciatívu Inovatívne zdravotníctvo za rozpočtový rok 2021,
 - so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0069/2023),
- A. keďže v novembri 2021 bolo prijaté nariadenie Rady (EÚ) 2021/2085 ⁽¹⁾, ktorým sa v rámci programu Horizont Európa zriaďuje spoločný podnik pre iniciatívu Inovatívne zdravotníctvo (ďalej len „IHI“), ktorý nahrádza spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky 2 (IIL), a to na obdobie do 31. decembra 2031;
- B. keďže spoločný podnik IHI je verejno-súkromné partnerstvo výskumu a inovácie v oblasti zdravia. keďže cieľom spoločného podniku IHI je pomôcť vytvoriť celouňijný výskumný a inovačný ekosystém v sektore zdravia, ktorý uľahčí transformáciu vedeckých poznatkov do konkrétnych inovácií; keďže tieto inovácie by mali zahŕňať prevenciu, diagnostiku, liečbu a zvládanie chorôb;
- C. keďže jej zakladajúcimi členmi sú Únia zastúpená Komisiou, Európsky koordinačný výbor odvetvia rádiologických, elektromedicínskych a zdravotníckych informačných technológií, Advancing Healthcare, Európska federácia farmaceutického priemyslu a farmaceutických združení vrátane Vaccines Europe (EFPIA), Európske združenie pre biopriemysel EuropaBio a MedTech Europe (Európske obchodné združenie pre odvetvie zdravotníckych technológií vrátane diagnostiky, zdravotníckych pomôcok a digitálneho zdravotníctva); keďže spoločný podnik IHI sa riadi dvojstranným modelom, pričom Komisia a súkromní členovia z priemyslu a výskumu sú zastúpení v správnej rade a prispievajú k prevádzkovým činnostiam spoločného podniku IHI;
- D. keďže celkový rozpočet spoločného podniku IHI na obdobie 2021 – 2027 je 2,4 miliardy EUR, z čoho polovica pochádza z programu Horizont Európa; keďže finančný príspevok Únie z programu Horizont Európa vrátane rozpočtových prostriedkov Európskeho združenia voľného obchodu pokryje administratívne a prevádzkové náklady až do výšky 1,2 miliardy EUR, z toho maximálne 30,2 milióna EUR na administratívne náklady; keďže v rokoch 2021 a 2028 Únia ďalej prispeje do administratívneho rozpočtu sumou až do výšky 22,3 milióna EUR, čo predstavuje prenos zo spoločného podniku IIL 2;

Rozpočtové a finančné riadenie

1. víta skutočnosť, že na základe správy Dvora audítorov účtovná závierka spoločného podniku IHI za rok ukončený 31. decembrom 2021 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu spoločného podniku IHI k 31. decembru 2021, ako aj výsledky jeho operácií, jeho peňažné toky a zmeny jeho čistých aktív za vtedy ukončený rok v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie; navyše zdôrazňuje, že podľa správy Dvora audítorov sú operácie, na ktorých sa zakladá účtovná závierka, vo všetkých dôležitých aspektoch zákonné a správne;

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2021/2085 z 19. novembra 2021, ktorým sa zakladajú spoločné podniky v rámci programu Horizont Európa a zrušujú nariadenia (ES) č. 219/2007, (EÚ) č. 557/2014, (EÚ) č. 558/2014, (EÚ) č. 559/2014, (EÚ) č. 560/2014, (EÚ) č. 561/2014 a (EÚ) č. 642/2014 (Ú. v. EÚ L 427, 30.11.2021, s. 17).

2. berie na vedomie, že program Horizont Európa predpokladá ambiciózne ciele pre spoločný podnik IHI, ktoré možno dosiahnuť len vtedy, ak sa navrhnu a vykonajú účinné riešenia, ktoré riešia nedostatky v systémoch vnútornej kontroly spoločného podniku IHI a pripravujú sa na budúce výzvy vyplývajúce zo zvýšenej zodpovednosti, napr. v oblasti riadenia a plánovania ľudských zdrojov; v tejto súvislosti poukazuje na to, že mimoriadne zložité a zaťažujúce výpočty a požiadavky na podávanie správ predstavujú značné riziko chýb, a preto vyzýva, aby sa preskúmali možnosti zjednodušenia vždy, keď je to možné a zlučiteľné s existujúcim právnym rámcom;
3. konštatuje, že v roku 2021 predstavoval konečný disponibilný rozpočet spoločného podniku IHI vrátane nevyužitých rozpočtových prostriedkov z predchádzajúcich rokov, ktoré spoločný podnik IHI opätovne začlenil do rozpočtu bežného roka, pripísaných príjmov a prerozdelenia do nasledujúceho roka sumu 11,0 milióna EUR vo viazaných rozpočtových prostriedkoch a 210,4 milióna EUR, pokiaľ ide o platobné rozpočtové prostriedky; konštatuje, že miera plnenia rozpočtu dosiahla v prípade viazaných rozpočtových prostriedkov 75,91 % (98,66 % v roku 2020) a v prípade platobných rozpočtových prostriedkov 95,39 % (97,08 % v roku 2020);
4. konštatuje, že medzi spoločnými podnikmi neexistuje harmonizované vymedzenie pojmu „administratívne náklady“, ktoré je základom pre výpočet finančných príspevkov ich členov a predpokladom na účely porovnateľných údajov; v tejto súvislosti požaduje prijatie spoločných usmernení pre všetky spoločné podniky, aby všetky spoločné podniky zaujali harmonizovaný prístup ku klasifikácii určitých kategórií administratívnych nákladov, ako sú výdavky na konzultácie, štúdie, analýzy, hodnotenia a technickú pomoc;
5. je znepokojený, že spoločný podnik IHI plní ciele v oblasti príspevkov členov v pomerne malom rozsahu; poznamenáva však, že dôvodom je to, že charakter výskumu spoločného podniku IHI v oblasti inovatívneho zdravotníctva si vyžaduje dlhotrvajúce projekty, ako aj rozsah globálnych konzorcií, ktoré tieto projekty realizujú; konštatuje, že spoločný podnik IHI musí v nadchádzajúcich rokoch ešte zaplatiť 84,3 milióna EUR na prebiehajúce projekty siedmeho rámcového programu;
6. upozorňuje na to, že narastajúci počet prebiehajúcich projektov z viacerých programov viacročného finančného rámca, ktoré sa realizujú súčasne, predstavuje riziko, že administratívne zdroje potrebné na efektívne riadenie týchto finančných prostriedkov nebudú postačovať; vyjadruje potešenie nad tým, že opatrenia prijaté v nadväznosti na udelenie absolutória za rok 2020 viedli ku krokom na riešenie tejto otázky a že spoločný podnik IHI o podrobnostiach procesu podá správu v konsolidovanej výročnej správe o činnosti za rok 2022;
7. konštatuje, že pokiaľ ide o prevádzkové povinnosti spoločného podniku IHI na konci roka 2021, spoločný podnik IHI prijal plné záväzky vo výške 966 miliónov EUR z maximálneho príspevku Únie na podpísané dohody o grante v rámci siedmeho rámcového programu, z čoho približne 84,3 milióna EUR (resp. 8,7 %) sa má ešte vyplatiť v nadchádzajúcich rokoch; konštatuje, že súkromní členovia poskytli nepeňažné príspevky na rovnakej úrovni; konštatuje, že miera plnenia rozpočtu spoločného podniku IHI na platby na rok 2021, ktorý bol k dispozícii na projekty siedmeho rámcového programu, bola 80 %; ďalej konštatuje, že spoločný podnik IHI nemal na rok 2021 takmer žiadne rozpočtové prostriedky na operačné záväzky, pretože svoju poslednú výzvu na predkladanie návrhov dokončil do konca roka 2014;
8. konštatuje, že na konci roka 2021 spoločný podnik IHI prijal záväzky vo výške 1 452,1 milióna EUR, resp. 91 %, z maximálneho príspevku Únie vo výške 1 595,4 milióna EUR na podpísané dohody o grante v rámci programu Horizont 2020; konštatuje, že príčinou tejto situácie bola skutočnosť, že výzva na predkladanie návrhov z roku 2019 nemohla pokryť všetky plánované témy a rozpočet Únie bol zodpovedajúcim spôsobom znížený rozhodnutím správnej rady; konštatuje, že tejto zaviazanej sumy sa má približne 616,8 milióna EUR (teda 42,5 %) ešte vyplatiť v nasledujúcich rokoch; navyše konštatuje, že súkromní členovia spoločného podniku IHI sa právne zaviazali poskytnúť nepeňažné príspevky v hodnote 1 520,7 milióna EUR;

9. zdôrazňuje skutočnosť, že miera plnenia rozpočtu spoločného podniku IHI na platby na rok 2021, ktorý bol k dispozícii na projekty programu Horizont 2020, bola 97 % a že spoločný podnik IHI nemal takmer žiadne operačné viazané rozpočtové prostriedky na rok 2021, keďže v nariadení Rady (EÚ) č. 557/2014 ⁽²⁾ sa vyžadovalo, aby sa všetky záväzky prijali do konca roka 2020, a nariadenie (EÚ) 2021/2085 nadobudlo účinnosť až koncom daného roka, takže v roku 2021 neboli vyhlásené žiadne výzvy na predkladanie návrhov;

Výkonnosť

10. na základe výročnej správy konštatuje, že v roku 2021 sa dosiahol dokončenie projektového portfólia spoločného podniku IIL 2 podpísaním posledných 15 dohôd spoločného podniku IIL 2 o grante; konštatuje, že 15 novovytvorených projektov má celkový rozpočet 413 miliónov EUR, z čoho približne polovica pochádza z programu Únie Horizont 2020 a zvyšok pochádza z príspevkov EFPIA a od pridružených partnerov spoločného podniku IIL 2, ako aj z iných zdrojov;
11. s uznaním konštatuje, že projekty spoločného podniku IHI vytvorili 275 aktív, ktoré splnili významný míľnik počas životného cyklu projektu (cieľom bolo 50); konštatuje, že tieto aktíva zahŕňajú okrem iného nástroje, metodiky, procesy, služby a školiace materiály; konštatuje, že príkladmi míľnikov sú: kľúčové fázy klinického skúšania, zvieracie modely, prototypy, uvádzanie na trh, patenty a publikácie; okrem toho konštatuje, že účastníci z odvetvia v mnohých projektoch spoločného podniku IHI využívajú nové nástroje a procesy vytvorené týmito projektmi, ako sú zvieracie modely, normy, biomarkery, štandardné operačné postupy, využívanie skríningových platforiem a siete klinického skúšania;
12. zdôrazňuje, že pokiaľ ide o viditeľnosť, spoločný podnik IHI naďalej preukazuje pridanú hodnotu Únie asertívnou komunikáciou s cieľovými skupinami s dôrazom na otvorenosť, transparentnosť, relevantnosť a súdržnosť činností spoločného podniku IHI; konštatuje, že pokračoval v šírení výsledkov projektu a úspešných príbehov zvyšovaním rozmanitosti ich výstupov s cieľom zahrnúť viac ako 100 písaných článkov v rôznych štýloch, ako aj krátke a dostupné videá na propagáciu prostredníctvom sociálnych médií, a že okrem toho boli na novovytvorené webové sídlo spoločného podniku IHI pridané všetky informačné prehľady o projektoch IIL 2 s cieľom uľahčiť ich propagáciu v budúcnosti; nabáda spoločný podnik IHI na výmenu všetkých úspešných stratégií zviditeľňovania s ostatnými spoločnými podnikmi s cieľom predstaviť ich pridanú hodnotu občanom;

Prijímanie zamestnancov a zamestnanci

13. konštatuje, že plán pracovných miest poskytuje miesta pre 39 dočasných zamestnancov, 15 zmluvných zamestnancov a 2 vyslaných národných expertov, t. j. celkovo 56 zamestnancov; konštatuje, že k 31. decembru 2021 bolo obsadených 50 pracovných miest: 36 z 39 dočasných zamestnancov (92,30 %), 13 z 15 zmluvných zamestnancov (86,70 %) a 1 z 2 vyslaných národných expertov (50 %); okrem toho konštatuje, že pokiaľ ide o dočasných zamestnancov, neobsadené pracovné miesta budú obsadené v roku 2022, keďže prebiehajú dve výberové konania, a že v roku 2022 bude zrušené 1 pracovné miesto vyslaného národného experta;
14. víta skutočnosť, že spoločný podnik IHI udržiava dobrú geografickú rovnováhu (20 rôznych krajín) a dobrú rodovú rovnováhu (22 žien, 17 mužov) počas konzultácií s externými odborníkmi;
15. so znepokojením konštatuje, že v období od roku 2018 do roku 2021 zostala priemerná ročná miera dočasných zamestnancov vo všetkých spoločných podnikoch vysoká na úrovni približne 11 % stálych zamestnancov; pripomína, že veľký počet zmluvných zamestnancov zvyčajne výrazne zvyšuje mieru fluktuácie zamestnancov spoločného podniku IHI a ešte viac destabilizuje situáciu v oblasti ľudských zdrojov; zdôrazňuje okrem toho, že využívanie dočasných zamestnancov by malo zostať dočasným riešením, inak by mohlo negatívne ovplyvniť celkovú výkonnosť spoločného podniku IHI, napríklad v súvislosti s udrzaním kľúčových kompetencií, nejasným vyvodzovaním zodpovednosti, možnými súdnymi spormi a nižšou efektívnosťou zamestnancov;

⁽²⁾ Nariadenie Rady (EÚ) č. 557/2014 zo 6. mája 2014, ktorým sa zriaďuje spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky 2 (Ú. v. EÚ L 169, 7.6.2014, s. 54).

16. na základe výročnej správy o činnosti za rok 2021 konštatuje, že existuje primeraná rodová rovnováha, pričom 66 % zamestnancov tvoria ženy; 50 % členov správnej rady, 61,5 % vymenovaných kandidátov v skupine zástupcov štátov a 41,7 % riadnych členov vedeckého výboru sú ženy; nabáda spoločný podnik IHI, aby túto rovnováhu zachoval;
17. oceňuje to, že neustále zlepšovanie pracovného postupu riadenia projektov a koordinované úsilie zamestnancov spoločného podniku IHI viedlo k prekonaniu ťažkostí spojených s obdobím pandémie ochorenia COVID-19, čím sa zabezpečila kontinuita činností, a výsledkom je značné plnenie prevádzkového rozpočtu v roku 2021 na úrovni 96,04 %;
18. berie na vedomie, že príspevky zamestnávateľov na zamestnancov spoločných podnikov, ktorá zodpovedá pomeru ich príjmov bez dotácie Únie k ich celkovým príjmom, spoločné podniky neplatili do systému dôchodkového zabezpečenia Únie od roku 2016, keďže Komisia tieto výdavky v rozpočte spoločných podnikov neplánovala, ani formálne nepožiadala o platby; vyzýva Komisiu, aby podnikla kroky s cieľom vyhnúť sa podobným problémom v budúcnosti;

Systémy vnútornej kontroly

19. konštatuje, že ex post audity priebežných a záverečných platieb v rámci siedmeho rámcového programu vykonáva spoločný podnik IHI, zatiaľ čo za ex post audity platieb v rámci programu Horizont 2020 zodpovedá útvar GR RTD Komisie pre spoločný audit; konštatuje na základe výsledkov ex post auditov, ktoré boli k dispozícii na konci roka 2021, že spoločný podnik IHI vykázal v prípade svojich projektov v rámci siedmeho rámcového programu reprezentatívnu mieru chybovosti 1,9 % (2,16 % v roku 2020) a zostatkovú mieru chybovosti 0,8 % (1,14 % v roku 2020) a v prípade projektov programu Horizont 2020 (zúčtovanie a záverečné platby) reprezentatívnu mieru chybovosti 0,97 % (1,13 % v roku 2020) a zostatkovú mieru chybovosti 0,6 % (0,74 % v roku 2020);
20. konštatuje, že s cieľom posúdiť kontroly operačných platieb spoločného podniku IHI Dvor audítorov na úrovni konečných prijímateľov vykonal audit náhodne vybranej vzorky platieb z programu Horizont 2020 uhradených v roku 2021, aby potvrdil miery chybovosti stanovené na základe auditov ex post; konštatuje, že v jednom prípade Dvor audítorov našiel a vyčíslil systémovú chybu súvisiacu s osobnými nákladmi, ktorá vyplývala z toho, že boli uplatnené nesprávne hodinové sadzby, ktoré neboli založené na úplnom rozpočtovom roku, a v ďalšom prípade chybu vyplývajúcu z toho, že deklarované vybavenie a cestovné náklady neboli doložené primeranými podpornými dokumentmi;
21. zdôrazňuje, že zistenia Dvora audítorov potvrdili pretrvávajúce systémové chyby v deklarovaných osobných nákladoch a že najmä malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) a noví prijímatelia sú náchylnejší na chyby ako ostatní prijímatelia; zdôrazňuje, že tieto chyby sa pravidelne oznamovali aj v predchádzajúcich výročných správach Dvora audítorov od roku 2017; zdôrazňuje preto, že zefektívnenie pravidiel programu Horizont 2020 týkajúcich sa deklarovania osobných nákladov a širšie využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov je podmienkou na to, aby sa chybovosť stabilizovala pod úroveň významnosti; zdôrazňuje, že spoločný podnik IHI by mal posilniť svoje systémy vnútornej kontroly s cieľom riešiť zvýšené riziko, pokiaľ ide o MSP a nových prijímateľov a dôrazne nabádať k tomu, aby niektoré kategórie prijímateľov, ktorí sú náchylnejší na chyby, napríklad MSP a noví prijímatelia, používali sprievodcu osobnými nákladmi (nástroj Personnel Costs Wizard); víta skutočnosť, že v roku 2022 všetky spoločné podniky začali vykonávať opatrenia na zníženie miery chybovosti v súlade s opatrením navrhnutým Dvorom audítorov vrátane preskúmania možností zjednodušených foriem nákladov, ako sú jednotkové náklady, jednorazové platby a paušálne sadzby.
22. konštatuje, že vzhľadom na viacročný charakter programov aj jednotlivých výskumných projektov zostatková miera chybovosti vypočítaná na základe trvania programu poskytuje najzmyslupnejší ukazovateľ finančného vplyvu chýb a že berie do úvahy opravy vykonané spoločným podnikom a skutočnosť, že spoločný podnik IHI extrapoluje systematické zistenia auditov, čím výrazne zvyšuje čistiaci účinok auditov; okrem toho zdôrazňuje, že ako programy napredujú, príjemcovia sa učia zo svojich chýb a že na základe skúseností získaných zo zistení auditu spoločný podnik takisto nepretržite pracuje na lepšom informovaní príjemcov o všetkých nástrahách s cieľom pomôcť im správne vykazovať ich náklady, a tým zabrániť chybám;

Prevenčia a riešenie konfliktov záujmov a stratégia na boj proti podvodom

23. konštatuje, že spoločný podnik IHI má stratégiu boja proti podvodom zosúladenú so stratégiou Komisie pre boj proti podvodom (CAFS 2019) a so spoločnou stratégiou boja proti podvodom pre oblasť výskumu (RAFS 2019), ktorú dopĺňajú dodatočné opatrenia na boj proti podvodom súvisiace s riadením a administratívou zmlúv o poskytovaní služieb;
 24. konštatuje, že opatrenia vykonávané v rámci grantov a operačných činností sa koordinujú s GR RTD a ďalšími výskumnými agentúrami prostredníctvom viacročného akčného plánu, ktorý koordinuje Výbor pre podvody a nezrovnalosti vo výskume (FAIR);
 25. konštatuje, že v roku 2021 sa činnosti spoločného podniku IIL 2 v oblasti boja proti podvodom týkali spolupráce s činnosťami výboru FAIR, a to zvyšovaním informovanosti zamestnancov o boji proti podvodom vrátane účasti na konferencii Európskeho úradu pre boj proti podvodom „Zjednotení proti korupcii – dodržiavanie etických noriem inštitúcií EÚ“ a hodnotenia rizika podvodov; okrem toho konštatuje, že táto úloha pozostávala z dvoch častí: jedna úloha bola začlenená do ročného cyklu boja proti podvodom a druhá, rozsiahlejšia a podrobnejšia, mala za cieľ stanoviť základ pre revíziu celkovej stratégie boja proti podvodom pre nový spoločný podnik IHI;
 26. okrem toho víta, že všetci zamestnanci spoločného podniku IHI dostávali pravidelné informácie o rizikách súvisiacich s podvodmi a o postupoch, ktoré sa majú použiť v prípade podozrenia z podvodu/nezrovnalostí, a že pozornosť sa venovala prierezovým otázkam, ako sú riziká spojené s konfliktom záujmov, delegovaním právomocí a oddelením povinností.
-